

STINNÉ STRÁNKY AI

AKTIVITA PRO KNIHOVNY

Pokyny pro lektory:

- **Není nutné být expertem na AI.** Nástroje umělé inteligence se rychle vyvíjí. Doporučujeme na úvod přiznat, že se s AI sami stále seznamujete. Informační text *Otázky a odpovědi* Vám pomůže se zorientovat a reagovat na dotazy.
- **Nemusíte projít celou prezentaci.** Věnujte se více do hloubky tématům, která budou pro Vaše účastníky nejdůležitější. Prezentaci můžete účastníkům poslat, aby si ji prošli sami.
- **U vybraných témat můžete jít do hloubky.** Na slidu 24 najdete odkazy na doplňující zdroje ke klíčovým tématům, které můžete s účastníky zhlédnout nebo diskutovat: umělá inteligence, algoritmy sociálních sítí a ověřování informací.
- Pokud jsou účastníci pouze žáci střední školy, můžete využít také standardní aktivitu *Koho sledujeme, čemu věříme*.

Anotace:

Účastníci se seznámí s riziky umělé inteligence prostřednictvím videa Stinné stránky AI. V následné aktivitě diskutují o fungování algoritmů sociálních sítí, které AI využívají. Poté zkoumají ukázky příspěvků ze sociálních sítí, které jsou vytvářeny pomocí umělé inteligence a zamýšlejí se nad tím, jak AI generovaný obsah rozpoznat. Na závěr diskutují, zda je pro ně důležité, aby obsah, který konzumují, vytvářeli skuteční lidé.

Doporučený věk:

13+

Cíle:

- seznámit se s riziky AI generovaného obsahu a příklady syntetických obrázků a textů
- seznámit se s technikami a nástroji k ověřování informací a rozpoznávání AI obsahu
- uvědomit si dopady „dokonalého“ AI obsahu na vnímání reality

Délka:

60 min. (včetně projekce videa)

Pomůcky:

- PREZENTACE
- PRACOVNÍ LIST I.N.S.E.R.T. pro každého
- SHRUTÍ PRO ÚČASTNÍKY
- Psací potřeby pro účastníky

Postup:

PŘED WORSHOPEM

- Projděte si *prezentaci Stinné stránky AI*.
- Podívejte se na *video Stinné stránky AI*.
- Doporučujeme seznámit se s informačním textem *Otázky a odpovědi*.
- Vytiskněte *SHRUTÍ PRO ÚČASTNÍKY* (na šířku, barevně, oboustranně, vazba po kratším okraji).
- Můžete připravit *tematickou výstavu z knih* týkajících se AI.

BĚHEM WORKSHOPU

1. Uvítáme účastníky a informujeme je, že workshop probíhá v rámci Týdnu mediálního vzdělávání, které pořádá Jeden svět na školách – vzdělávací program Člověka v tísni. Workshop zahájíme diskusí (slide 2). Ptáme se: *Už jste se někdy setkali s obsahem vytvořeným umělou inteligencí? Kdy? Jak vypadal? Myslíte si, že dokážete AI generovaný obsah rozpoznat? Jaká rizika mohou být spojena s používáním umělé inteligence?* Necháme zaznít několik odpovědí. Pokud nezazní, doplníme rizika zneužití pro finanční podvody, šíření poplašné zprávy, nákup předražených věcí a naznačíme, že existují i méně zřejmá rizika, o kterých se dozvíme ve videu.
2. Následuje **projekce videa**.
3. Po projekci provedeme reflexi emocí metodou I.N.S.E.R.T. Promítneme **slide 4** nebo rozdáme **PRACOVNÍ LIST**. Ke znaménku plus účastníci uvádějí, co na videu vnímají jako pozitivní, ke znaménku minus, co jako negativní. U vykřičníku zmiňují, co pro ně bylo nové nebo co považují za nejsilnější část videa. Otazník umožňuje klást otázky. Vyzveme účastníky, aby sdíleli své postřehy s ostatními. Ke zodpovězení otázek je možné využít informační text *Otázky a odpovědi*, nebo doporučit knihy o AI, které máme v knihovně. Případně můžeme dát prostor účastníkům, kteří odpověď znají.
4. Sdělíme účastníkům, že v aktivitě navážeme na téma sociálních sítí a AI (slide 5): *Ve videu jste slyšeli, jak AI využívají sociální sítě. Pojďte si to vyzkoušet na několika příkladech.* Postupně ukazujeme příklady (slidy 6 až 10) a ptáme se účastníků: *Jaký emotikon byste příspěvku dali? Sdíleli byste ho?* Pokud máme dost času, můžeme se doptávat proč. Na závěr aktivity prozradíme, že všechny emotikony povedou k dalšímu zobrazování podobného obsahu a shrneme, jak můžeme algoritmus částečně ovlivnit a nač si dát pozor.
5. Poté prozradíme, že tři příspěvky byly vytvořeny pomocí AI. Promítneme **slide 12** a necháme účastníky tipovat. Ptáme se: *Který z těchto příspěvků je vytvořen pomocí AI? Proč si to myslíte?* **Řešení je přímo v prezentaci na slidu 14.** Podrobná analýza příspěvků **na slidech 15 až 19.** S účastníky diskutujeme o tom, jak rozpoznat AI generovaný obsah a představíme jim techniky a nástroje k ověřování informací (slidy 20 až 23).

Závěrečná reflexe:

Reflexe probíhá formou diskuse (slide 23). Ptáme se: *Jaký máte pocit, když zjistíte, že obsah, který se vám líbil, vytvořila AI? Je pro vás důležité, aby tvůrci, které sledujete / čtete / posloucháte, byli skuteční lidé? Proč ano a proč ne?* V diskusi dáme účastníkům prostor, aby vyjádřili svůj názor. Reakce na AI obsah mohou být různé. Některým lidem nevádí využívat AI generovaný obsah pro zábavu (např. AI hudba, obrázky a filmy). Nesoudíme a nehodnotíme, případně se můžeme dál doptávat. Zdůrazníme, že využití AI by mělo být transparentní. Zdůrazníme riziko sdílení osobních informací s AI chatboty a riziko závislosti na AI chatbotech.

PO WORKSHOPU

- Rozdáme vytištěný dokument **SHRNUTÍ** s doporučenými odkazy a cvičením.
- Pošleme účastníkům **PREZENTACI** a **SHRNUTÍ** (pokud nemůžeme tisknout).

Postup:

1. Ke znaménku plus napište, co na filmu vnímáte jako **pozitivní**.
2. Ke znaménku minus napište, co vnímáte jako **negativní**.
3. Do pole s vykřičníkem napište, který moment filmu na vás **nejsilněji** zapůsobil.
4. Do pole s otazníkem napište **otázky**, které vás k tématu filmu napadají.

+	-
?	!